

Nr. 177. Søndag 1. november 1942 kl. 19,30.

Beste nummer av London-Radio kommer tirsdag 3. november med nyhetene kl. 18,30. Spør om du får dagens nummer! - Nyhetene ikveld:

Den allierte krigsproduksjon. Den engelske innenriksminister Morrison har igår avlagt uttalelser om den allierte krigsproduksjon. Han sa bl.a. at England med sine 45 mill. mennesker er det land som i forhold til folkemengden har den største produksjon av krigsmateriell; den er over dobbelt så stor som noe annet lands og har ennå ikke nådd sitt maksimum. Men også den amerikanske produksjon er utvære, og når det gjelder skipsproduksjonen er den langt større enn den britiske. I september måned viser produksjonen i England en bemerkelsesverdig stigning siden august: 18% for fly og 14% for annet krigsmateriell. Disse tall er høyere enn for noen annen måned. 80% av den engelske krigsproduksjon går til oversejske land, likeledes er det med de soldater som utdannes i England. Den britiske flåe patruljerer ruter på over 80000 mil, 2-3000 britiske og allierte skip er alltid til sjøs, minefeiling og liknende sikringsoppgaver drives på en strekning på til sammen 14000 mil. Krigsskip og fly har ledsaget skip i konvoy på mer enn 12000 turer og har ført 199 av 200 skip trygt i havn. 800 krigs- og hjelpeskip er til stadighet til sjøs; flere av dem har tilbakelagt en strekning 9 ganger jorden rundt. - Også USA viser en betydelig stigning for produksjonen i sept. sammenliknet med aug.: 10% for fly, 7% for større krigsskip, 22% for lette krigsskip, 10% for handelsskip. Den handelstonnasje som ble sjøsett i USA i august var på 1 mill. tonn, dvs. like stor som den samlede produksjon på alle amerikanske skipsverfter ifjor. Russland. De russiske tropper har rykket fram i ett avsnitt under et motangrep i Stalingradområdet, melder det russiske middagsskikkommunikat. På alle andre kanter er tyske angrep slått tilbake. Kommunikatet kommer like etter en melding om at friske russiske tropper og fly er satt inn ved Stalingrad. Kommunikatet tilføyer at Timosjenkos offensiv fortsatter både NV og S for byen. NV har russerne rykket inn i en stilling av tyske tropper, i S har russerne fått forsterkninger og øker presset på den tyske flanken; 3 tyske motangrep er avvist. - Fra Kaukasus-fronten meldes om virkningsfulle russiske angrep V for Mosdok. Fjendtlige angrep av tanks og panserstyrker er avvist. Et tysk forsøk på å falle russerne i ryggen Ø for Novorossiisk førte ikke fram. I flåtehavnen Tuapse har tyskerne vært på defensiven i flere dager. - Ved kampområdet i Kaukasus er fjellene allerede snedekte. Vinteren nærmer seg. Det tyske skryt om å ta Stalingrad i oktober har bare vært tomme ord. De må nå kjempe på de åpne stepper i november-stormene. At de ikke akter å oppgi kampen ennå viser den ting at det nylig er ført fram en ny tysk arme bestående av tyve infanteridivisjoner, en motorisert divisjon og en panseravdeling. Også det tyske flyvåpen har fått forsterkninger på tilsammen 40 squadroner. Men en del av dem er overført til Egypt i den siste tid. Allerede nå kan en si så meget at den tyske offensiven på østfronten 1942 er slutt for i år uten å ha nådd sitt mål. Tyskerne er ikke kommet fram til nedre Volga, heller ikke til linjen Batum-Baku i Syd-Kaukasus. 6 måneders intense kamper har bare kostet dem katastrofale tap. Den russiske arme står nå klar til vinter-felttoget, og alle dens forsyningslinjer er åpne.

Vest-Europa. En av de franske ubåter som slopp unna i 1940 har senket et stort tysk forsyningskip utenfor norskekysten. Et middelstort handelsskip er også torpedert. - 13 tyske fly ble skutt ned over Storbritannia igår under et tysk angrep som var rettet mot katedrabyen Canterbury. 50 bombefly og jagerbombefly deltok i angrepet som var det største siden den tyske luftoffensiv mot England for 2 år siden.

Egypt. De britiske tropper har rykket lenger fram og tatt en rekke fanger. Fjendtlige motangrep ble slått tilbake og kostet tyskerne store tap. Det britiske luftvåpen melder om tre hovedoperasjoner over slagmarken igår: Den ene var et meget virkningsfullt angrep mot en panserleir i Matruh-området, det andre var rettet mot tyske samferdselslinjer, og herunder ble et jernbanelag satt i brann. Det tredje utførtes av landdistans-jagere mot mål på kystveien. Ialt ble 13 tyske fly skutt ned lørdag, mot 5 allierte.

Dødsstraff. Redaktør Øksnevad uttalte i nyhetene idag: Den panakkarteas nervesjukt som når blandt tyskerne i Norge har nå gitt sig slike drastiske utslag at det tyder på et fullstendig nervøst sammenbrudd hos dem. Dette er offentliggjort dekreter hvoretter det så å si idømmes dødsstraff for alt annet enn forræderi. Deres desperante fellegrep og stadig stigende brutalitet avlører bare den uoverstigelige avgrunn som eksisterer mellom hele det norske folk på den ene side og tyskerne og deres håndlangere på den annen.

Øksnevad sikter her til den forordning om "beskyttelse av de besatte norske områder" som finnes inntatt i Verordnungsblatt für die besetzten norwegischen Gebiete for 26. oktober 1942. Forordningen omfatter 8 paragrafer og trer i kraft den dag den offentliggjøres. Såvidt vites er den, merkelig nok, hittil ikke offentliggjort i andre norske aviser enn Dagbladet for 30.10.

De paragrafer som først og fremst berører de "illegale" avisers virksomhet, er paragraf 1, 4. og 5. ledd, der det heter at den som "driver propaganda for en fiendestat eller som fremstiller, skaffer sig eller utbreder meddelelser eller andre ting som skader tyske interesser" (4. ledd) eller "avlytter andre enn tyske eller under tysk kontroll stående radiosendere" (5. ledd) straffes med døden. Videre paragraf 3, tredje ledd, der det heter at "den som får seg tilstillet eller har i sin besiddelse tyskfiendtlige meddelelser eller propagandamateriale, må øyeblikkelig avlevere dette til nærmeste tyske eller norske politimyndighet". Overtredelse straffes ifølge paragraf 3, 4. ledd med døden.

En større anerkjennelse av verdien av det "illegale" arbeid kunne tyskerne ikke ha gitt, og vi er stolte over denne ufrivillige kompliment. Vi vet alle hva meddelelsene fra London og kontakten med Konge og regjering vil si for oss. Uvissheten om hva som skjer er drepene. Vi gjennomlever en tung tid; og den vil bli enda tyngre. Men desto viktigere er det at vi vet hva som skjer rundt oss. Det har i de siste måneder funnet sted en skjerpning i krigføringen på alle fronter, ikke minst hjemmefronten. Denne skjerpning ser vi blant annet til kjenne under unntagelsestilstanden i Trondheim, og den viser seg nå ved nødvendigheten av å myrde alle nordmenn som forsøker å skaffe seg opplysninger om sannheten. Forordningen er et voldsomt svakhetstegn, og betyr i virkeligheten at tyskerne hittil ikke har kunnet komme noen vei mot hjemmefronten. Den forbauser oss ikke. Tyskerne og deres norskfiendte drabantier har også tidligere vist oss at de kan drive det langt i retning av raskap. Det er imidlertid latterlig av dem å tro at de med denne forordningen kan stanse arbeidet på hjemmefronten. Vi lar oss ikke skremme av deres skitne våpen.

Men det vil være lettsindig helt å se bort fra forordningen. Dertil er nordmenns liv for kostbare. Det vi kan gjøre er å omstille vårt arbeid etter forordningen, med andre ord drive det med den ytterste grad av forsiktighet. For oss som har vært beskjeftiget med dette opplysningearbeid, bringer forordningen ikke noe vesentlig nytt. Vi har hele tiden visst hva vi kunne vente oss. Men for leserne er stillingen en annen, og det er særlig leserne som nå må til skjerpede forholdsregler. Det er vanskelig å gi råd; men forsøkk til enhver tid å ha en historie på rede hånd når de har illegalt materiale på dem. At de ikke bør avlevere det til "nærmeste norske eller tyske politimyndighet" behøver vi neppe si. Men nå som før gjelder det at vårt arbeid blir mere verdifullt dess flere lesere vi har. Derfor vil vi be dem ikke uten nødvendighet å brenne nyhetene før de er for gamle. Om så galt skulle hende at man ble knepet, er hovedreglen den at man ikke angir navn. Det er en forbrytelse større enn noen annen å angi. Under et forhør av tysk eller norsk politi må en derfor være i høyeste grad på vakt. Under virkelige tortur kan det selvsjellig hende at selv om viljen til å dekke sine kamerater er til stede, greier en det likevel ikke. Det er kanskje ikke noe å si på det. Til våre lesere og medarbeidere kan vi bare si: Gjør ditt beste! Det er meget som står på spill.

Redaksjonen har også truffet sine forholdsregler. Således er all postforsendelse stoppet i påvente av nærmere instruksjoner, samtidig som vi etter inntrengende anmodning vil sende ut færre, men mere innholdsrike nummer.

ndafrika. Slaget i Egypt forløper meget tilfredsstillende. En del av de tyske styrker er omringet, og den 8de britiske arme har nå foretatt en viktige fremrykking syd for "lommen" i kystdistriktet, der okkupertyrkene fremles er omringet. Lange fanger ble tatt; og det er kommet til et stort slag mellom panserstyrkene. Dagens middagsskommuniké fra Kairo melder at viktige tyske motangrep fra "lommen" i kystdistriktet i nord er slått tilbake natt til mandag. Lenger syd har artilleriet angrepet viktige stillinger, og infanteriet har rykket fram. Et stort panserlag har vært halegen. Times beskriver idag de store luftslag som har funnet sted i Middelhavsområdet de siste 36 timer. 2 fiendtlige destroyere er blitt truffet av bomber utenfor Kreta og et handelsskip er satt i brand utenfor Kreta. Luftseutonen er fiendtlige formasjoner og flyplasser angrepet i slagområdet i ndafrika. Et kommuniké fra admiralitetet i Alexandria idag melder at i en forløpne uke har britiske krigsskip angrepet aksens baser bak fronten i Egypt. De britiske krigsskip trakk seg tilbake uten tap. - Det ble meldt idag at oppholdet i den fiendtlige virksomhet over Malta fortsetter. Et tysk forsyningskip til er senket utenfor Tobruk.

Den tyske stilling Kokoda i Owen Stanley-fjellene, og de forsetter nå sin fremrykking til Oivi, 14 km. på veien til Buna. En storjapansk konvoy som var på vei til Buna er drevet bort av allierte bombefly. Konvojen fraktet omtrent 7000 tropper. Et av transportskipene fikk en fulltreffer, og opplysningsfly observerte imorges at det fremdeles sto i brand. - Den allierte fremrykking på New Guinea truer også de japanske stillinger på Salomonøyene i flanken. Amerikanerne er rykket noe fram på Guadalcanar. Japanerne forsøkte tidligere i uken å gjøre et gjennombrudd i de amerikanske stillinger, men forsøket hadde bare det resultat at de amerikanske stillingene ble styrket. Det ble meldt mandag at amerikanske ubåter har senket 7 japanske forsyningskip i Stillehavet. I området ved Salomonøyene har japanerne lidt nederlag i et stort sjø- og luftslag. Syv store krigsskip ble skadet og en gruppe, 7 andre ble senket eller skadet i et annet område. De amerikanske tap var ett hangarskip og en destroyer. - Fra Burma meldes om trefningsangrep mellom britiske og japanske styrker innenfor grensen.

Stalingrad. Dagens Moskvakommuniké melder om lokal russisk framgang innenfor Stalingrad. Fiendtlige angrep er slått tilbake. 8 for byen er to viktige tyske støttepunkter ødelagt, og fienden er påført tap. N for Stalingrad er russene trengt inn i de tyske linjer. De har drept 100 tyskere og tatt et ammunisjonslager. Pravda meldte igår at det tyske framstøt i Moskvaområdet nå er stanset. Iflg. dagens meldinger står byen Maltjik i flammer etter en russiske evakuering natt til mandag. Tyskerne har hatt litt framgang for byen. N for Kuapse fortsetter den russiske framrykking sakte men sikkert. Det meldes om geriljakamper ved Orel. - 30 nye generalmajorer og 4 nye generaler er utnevnt i den tyske arme. Man betrakter dette som vitnesbyrd om at konflikten mellom Hitler og hans generaler fortsetter. - Socialdemokraten skriver idag at den første kontingent av norske quislinger på østfronten har hatt alvorlige tap ved Leningrad. 50% av dem er falt, og en stor del av de øvrige er sendt til lasaretter.

Elvfangst. Britiske jagerfly ødela 2 av 4 fiendtlige jagerfly som forsøkte å fly inn over SØ-England idagmorges. 4 tyske jagerfly av typen Focke-Wulff 190 er dessuten skutt ned over Frankrike. Som omtalt tidligere har britiske fly angrepet to konvojer i Kanalen; 2 tyske skip ble senket eller skadet. I Biscaya-bukta ble 7 tyske jagerfly skutt ned igår.

Nyvalg i USA. Det amerikanske folk gikk idag til nye valg på representanter til Kongressen og Senatet. Dr. Ordning uttalte i tilleggsprogrammet at valget har ingen betydning for USA's stilling til krigen, heller ikke for presidentens stilling, idet hans valgperiode først utløper om 2 år. Det er lite sannsynlig at republikanerne får flertall i Kongressen eller Senatet; men de kan må vente at de representanter som velges nå vil sitte ved det grønne bord ved fredforhandlingen etter krigen (dets mandat utløper 1944), ville det være uheldig for Roosevelt å få en for sterk republikansk opposisjon.

London - Radio - 3452

Mappe
Ekspl.
Arg. 1942

Søndag 8de november 1942, Kl. 08

Jfr.

AMERIKANSK LANDGANG I NORDAFRIKA. Tidlig imorges kom nyheten om at amerikanske tropper med overveldende styrker har landet på mange steder av Atlanterhavskysten og Middelhavskysten av Fransk Nordafrika. Generalmajor Eisenhower, øverstkommanderende for de allierte invasjonstyrker, er leder for ekspedisjonsstyrkene. Franskmennene i de afrikanske kolonier blir oppfordret til aktivt samarbeide, mens det heter at tiden ennå ikke er inne for en nasjonal oppstand for selve det europeiske Frankrike. - Før det grydde av dag, strømmet meldingene inn om at de første mål var besatt etter vellykkede landinger i to viktige områder. Operasjonene fortsetter. Krigskorrespondenter forteller at de første landinger skjedde med transportfly under dekke av fly fra hangarskip. Det som først ble besatt var flyplasser og vei- og jernbaneknutepunkter. Korrespondentene tilføyer at der hersker ingen tvil om at landgangen ble foretatt med overveldende styrker. Konvoiene betegnes som den største armada i denne krig. De amerikanske styrker fra flyvåpenet, flåten og hæren samarbeider med britiske fly- og flåteavdelinger. Det deltar indravis av fly og en enorm skipetonnasje. - Estain har erklært: "Vi er blitt angrepet; vi skal forevare oss." Laval har telegrafert til general Nogues: "De kjenner deres plikt og må oppfylle den. Regjeringen støler på Dem." De må øyeblikkelig undertrykke de forsøk til oppløsning som har funnet eller vil finne sted." General Giraud i Afrikaarmeen har stilt seg på de alliertes side. Han har henvendt seg gjennom kringkastingen til den franske hær i Afrika: Aksan har hatt til hensikt å erobre fransk Nord-Afrika. Nå er amerikanerne kommet dem i forkjøpet. Vi må gi dem vår lojale og usgenyttige støtte. Dette er vår sjans til å gjøre Frankrike fritt igjen. De styrker som er landsett idag kommer som venner for å krige mot vår felles fiende. Deres militære operasjoner er vendt mot italienerne og tyskerne. De har ingen territorial vinning for øye - hverken i N-Afrika eller noen del av det franske imperium. De vil tvert imot hjelpe oss å gjenreise og befri det for det fremmede åk. De har streng ordre om ikke å angripe såsant dere inntar samme holdning. Giraud ble tatt til fange ved Sedan i 1940 sammen med den 9. franske arme. Han satt innesperret nær Dræden, men rømte til Schweiz og kom derfra til Vichy. Vichy melde idag at han fremdeles er i Frankrike. Men dette er altså ikke riktig. - I dagens amerikanske kommunike heter det at landgangsoperasjonen ble nødvendig på grunn av den økende fiendtlige trussel mot dette område. - I en kringkastingsappell til det franske folk heter det at troppene vil forlate fransk territorium så snart den fiendtlige trussel er fjernet. I appellen som ble utsendt av Roosevelt heter det videre at amerikanerne med de forante nasjoners hjelp vil gjøre alt de kan for å sikre et lykkelig, fritt og gjenreist Frankrike under frihetens og demokratiets idealer. Vi vil drive ut overfallmennene og gi dere igjen retten til selvstyre og til et liv i fred og trygghet. Vanskeliggjør ikke vår store oppgave, men søk samarbeide med landgangstroppene. Derved bidrar dere til at frihet og fred igjen kan herske i verden. - Leve det uuddelige Frankrike. - Det Hvite Hus erklærer at operasjonen er kommet en direkte trussel mot Amerikas Atlanterhavskyst. Den amerikanske landgang vil umiddelbart bli fulgt av et betydelig antall divisjoner fra den britiske arme. Det er opprettet en ny front som ikke bare har til hensikt å hindre en aks-okkupasjon av noen del av N- og V-Afrika, men som også vil danne utgangspunktet for et av de allierte viktigste offensive tiltak i denne krig, å befri Frankrike og det franske kolonirike. - Eisenhower og den britiske regjering har utsendt erklæringer av lignende innhold. Dessuten har Eisenhower sendt en appell til franskmenn i Frankrike om at tidspunktet for aktiv bistand ennå ikke er kommet. Vi har lovet å si fra.

Ring. p. nr. 3890
10 92

Vi skal holde vårt løfte. På dette tidspunkt har jeg dere bare om å holde dere klare. Timen for nasjonal oppstand er rykket nærmere. - Spania og Portugal har tatt offisielle forsikringer om at de nye operasjoner på ingen måte vil true deres territorier.

De siste dagene meldinger: Torsdag. Den 8. arme fortsetter framrykningen langs hele fronten. Fienden forfølges ustanselig og angræpes på det voldsomste fra luften. Franske fallskjerm-tropper opererer mange steder bak fiendens linjer, så lange tilbake som ved Benghazi og Barce. Det er tyskerne som leder tilbaketoget langs kysten, mens italienerne er blitt etterlatt uten transportmidler. Tyskerne har hittil mistet 600 fly, dvs. 2/3 av det opprinnelige antall. 50.000 tonn tyske skip er senket og 50.000 tonn skadet. Blant de alliertes 9.000 fangere er øverstbefalende for Afrika-korps, general Ritter von Thoma. Rommels stedfortreder er falt under kampene. Freitag. Brittene har nå nådd ei Daba ca. 60 km V for tyskernes opprinnelige stillinger, men det meldes også om kupper så langt vest som mellom Fuka og Mersa Matruh. I går ble det tatt 4.000 fanger til, blant dem en italiensk divisjonssjef og hans stabssjef. Britiske ubåter i Middelhavet har senket 6 fiendtlige skip til og skadet 2 store forsyningskip. Lørdag. Britiske framskutte styrker har nådd Mersa Matruh. 2 italienske divisjoner (Bologna og Trieste) er blitt innesluttet på sydensnittet. Svære britiske bombefly røttet inn et kraftig og virksomt angrep mot Genova. Søndag. Forfølgelsen av Rommels flyktende armeer har nå nådd Libya-grense og framskutte motoriserte kolonner kjører langt inne i Libya. Mersa Matruh er på britiske hender, men en fiendtlig avdeling som er avskåret, kjemper fremdeles i nærheten. Ialt er nå 3 italienske divisjoner innesluttet; hovedkvarterene er tatt til fange. Britene har røttet voldsomme flyangrep mot større fiendtlige konsentrasjoner ved Halfaya og Duk Buk. Inntatt ble Genova angrepet igjen enda kraftigere enn lørdag. Aksebasene på Kreta ble likeledes bombet på ny. - Dagens britiske Kairo-kommuniké sier at Rommels panseravdelinger er på fullt tilbaketog. Opprensningen av de innesluttete italienske infanteriavdelingene i el Alamein området fortsetter. De tyskerne flyktet, overlot de dem til seg selv. Den amerikanske general Burrell i Kairo omtaler de pågående opprensningsoperasjoner som de siste kamper på denne side av grensen. Han sier likeledes at "livningene av Rommels motoriserte kolonner er på full flukt tilbake til sine baser i Libya. Matruh er selvsagt i våre hender, men kampene foregår betraktelig lenger vest, skjønt vi enda ikke har greid å nå igjen den flyktende fiende." Ialt har brittene tatt 900 - 1.000 kanoner av forskjellige typer og over 500 tanks. Tallet er mellom 30 og 40 tusen men fangene strømmer inn hurtigere enn de kan bli tellt opp.

RUSSLAND. Dagens Moskva-kommuniké omtaler tre aktive fronter. Ved Stalingrad er tyskerne drevet bort fra flere bygninger i fabrikkstrøket etter at russerne hadde konsolidert de stillinger de tok i slutten av forrige uke. Nye tyske angrep i liten målestokk er avvist. Nord for byen har russerne stadig framgang. - På to avsnitt i Kaukasus-området; NØ for Tuapse og ved Mosdok fortsetter de russiske motangrep.

DET BJERNE ØSTEN. Situasjonen på Ny Guinea har undergått en hurtig forandring etter at de allierte har fått kontroll også over den østlige del av øya. Japanerne har nå bare herredømme over et lite område på nordkysten og et punkt nord for Kokoda, der de er omringet. De allierte styrkers siste hurtige framrykning skjedde etter at friske amerikanske tropper var ankommet luftveien fra Australia. Fienden har hatt svære tap i luften. - Fra Guadalcanar meldes om ny amerikansk framrykning.

FORFØLGELSEN AV DEN NORSKE KIRKE. fortsetter. Samtlige norske menighetsblad er nå blitt forbudt. Ialt er 28 prester nå forvist fra sine distrikter og står under politisikring med regelmessig moldeplikt. Nidaros-bispen er nå også blitt forvist fra Oslo og Akers bispedømme. Biskop Maroni i Kristiansand som fikk tillatelse til å besøke Oslo, ble øyeblikkelig sendt hjem igjen av statspolitiet. Etterat prestens sluttet å avvertre gjestgjester fører nå NS kontroll med alle møter. "Bisp" Frøyland reiser på visitasjonsledsaget av politi og innrappporter alt han ikke liker. Således fikk han arrestert pastor Ommar fordi denne ikke vilde ta han i hånden.

Stalins tale. Stalin gav i en tale 6 november en oversikt over krigens gang i Russland i det siste år. Han uttalte at den tyske offensiv hovedmål var å omgå russerne og gå mot Moskva fra øst og avskjære Moskva fra Ural og så angripe byen. Tyskernes hensikt med å rykke sydover mot oljefeltene var ikke så meget å erobre disse som såvidt mulig å avlede russiske tropper fra forevart av Moskva, å svekke fronten her for med større letthet å kunne angripe selve byen. Hvordan skal vi kunne forklare at det har lyktes tyskerne å vinne en betydelig taktisk seier på russisk territorium? spurte taleren. Det lykkes tyskerne å samle alle de reserver de hadde og skape en stor arme samlet på ett område. Hovedårsaken til fremgangen er den at det ikke finnes noen annen front i Europa. Hvis det hadde eksistert en front til, vilde de tyske høvdingers stilling ha vært ynkelig. Jeg blir ofte spurt: Kommer den nye front? Svaret er ja. Den kommer før eller senere, fordi ikke bare vi trenger den men ordi våre allierte trenger den i like høi grad som oss. I løpet av denne krigen er det skapt to adskilte leire: den tysk-italienske og den britisk-russisk-amerikanske. Den britisk-russisk-amerikanske alliansen har som sitt mål å avskaffe raseforfølgelse, å sette alle nasjoner på like fot og gjøre deres territorier ukrenkelige. Den vil gjenoprette alle de okkuperte lands suverene rettigheter og deres rett til å velge den styreform som passer dem best. Den vil gi økonomisk støtte til de land som har lidt, gjenoprette demokratisk rettet og knuse Hitler. Den britisk-russisk-amerikanske alliansens moralske og økonomiske ressurser øker for hver dag i Europa, og ikke bare i Europa, hovedet i allian. Man kan dra i tvil effektiviteten av en slik koalisjon som er sammensatt av elementer med forskjellig ideologi og mene at de ikke er i stand til å gå til en felles aksjon. Personlig tror jeg at disse folk tar feil. Begynnelsene i de siste år har gitt vidnesbyrd om en stadig økende tilnærming mellom de allierte. Churchills besøk i Moskva var særlig betydningsfullt. Den Sovjet-Samveldets krigsmål uttalte Stalin til slutt at det ikke var å ødelegge det tyske folk, men å knuse Hitler og hans menn, hæren og dens øverste ledere og avskaffe den innførte nyordning i Europa.

Litærkronikk 7.11.1942.

Angrepene av minebeltene i den tyske forsvarslinje i Egypt var en av de veldige oppgaver som noen arme noen gang er blitt pålagt, men den er nu løst. Det britiske infanteri viste sig som mere enn motstandens likemann. Alle frontmeldinger fra det første stadium av kampen fortalte om det store antall italienske og tyske soldater som falt i nærkamper ved bajonettangrep. Det britiske artilleri spillt også en avgjørende rolle. Særlig to kanontyper gjorde sig bemerket. Det var først den berømte 25-punderen, som før er blitt brukt i nødsituasjoner under forhold som ikke er bestemt for den; men i dette feltet kom den helt til sin rett. Den skyter ut kraftige granater i timevis og går varm og danner en meget effektiv sperrevegg. Dernest er det 6-punderen, som ikke er kommet i større mengder til veststyrken før i den aller siste tid. Den var av avgjørende betydning da det gjaldt å knuse fiendens motangrep. Det gikk infanteriet gjennom minefeltet, så lokket man fienden til nyttefulle motangrep og i rette øieblikk blev så de britiske tankstyrker kastet seg av all kraft. Det trenges klare hjerner hos offiserene og kamplyst og utholdelighet hos soldatene når man skal gjennomføre en slik oppgave. De nytteløse forsøk som fienden gjorde på motangrep er det beste bevis på at generalene Alexander og Montgomery er herrer over situasjonen. Begge er irlendere og fødsel og begge litt over 50 år. Alexander er liten og mørk. Han har mere erfaring enn en kamp bak sig. I forrige krig deltok han i India. Gå på og gå på igjen! Han er alltid vært hans motto. Montgomery er en seig og utholdende mann som har ledet soldater strengt på disiplinen og har veldige fysiske krefter. Etterat han i august overtok kommandoen i Egypt, har han ikke en dag vært borte fra orkenen og mener at et slag vinnes før selve kampen og han utarbeider sine planer med den største nøiaktighet.

Før den åttende arme gikk i gang med offensiven sørget britiske og allierte fly for å ha slikt herredømme i luften at de kunde gjøre praktisk talt ingen ting som vilde. De slo løs på fiendens skip, havner, ammunisjonslagre, flybaser, soldatleire og forbindelseslinjer. Angrepene var voldsomme, og fienden hadde aldri noe skikkelig å sette opp mot dem. Etterat landkrigen begynner er

te, blev luftangrepene enda voldsommere, og til sine tider har flyene gått ut i mere enn 1000 formasjoner på et døgn. Angrepene mot bakenforliggende stillinger og forbindelseslinjer har fortsatt hele tiden. Ved siden av at flyene utførte selvstendige operasjoner, fikk armeen sterkere støtte fra lufta enn noensinne før. Dette har engang for alle knust legenden om at tyskerne er bedre enn alle andre når det gjelder samarbeidet mellom flyvåpenet og armen. Den tilfredsstillende situasjon skyldes ikke noen forandring i utnyttelsen av flyvåpenet eller nye flytyper. Vår overlegenhet i luften førte til at vi har kunnet bruke luftstyrkene utelukkende til støtte for armen og har således benyttet en stor del til å stanse og ødelegge fiendtlige fly. Ved tre anledninger har tyske stupbombefly gjort alvorlige forsøk på å stanse fremrykningen. I alle tilfellene fikk de en kraftig medfart og mistet en stor prosent av flyene. I et tilfelle måtte tyske stupbombefly, for å undslippe engelske jagerer, slippe hele bombelasten over sine egne tropper. Denne mektige allierte flystyrken er bygget opp av feltmarskalk Tedder. Han deltok også i forrige verdenskrig. Før 1914 var han foreleser i historie ved Cambridge-universitetet, og før denne krigen var han forsøksleder ved luftdepartementet. Han tror på eksperimentet og er en mann som arbeider med problemer under daglig praktisk erfaring. Det har kostet meget av omtanke og anstrengelser å skape denne overlegne allierte styrken i Egypt. Mann og materiell er transportert op til 12 000 mil sjøveien før de kom frem til sitt bestemmelsessted. Hovedoppgaven for tyskerne var å stanse disse transportene og å gjøre mest mulig bruk av Middelhavet til sine egne transportere. Aksen hadde til sin rådighet en sterkt flåte, store mengder ubåter og store styrker fly. Allikevel gjorde de ikke gjenstand. Det var simpelthen den britiske flåtes dyktighet som gjorde det umulig for aksen å benytte den korte ruten over Middelhavet uhindret. Konvoiene så ikke over uten store tap, særlig blev mange tankskip senket. Således har den britiske flåten og dens allierte benyttet havene til å bygge opp landstyrken i Egypt samtidig som de har vanskeliggjort aksens skipsfart over det hele. Og det under forhold som var fantastisk gunstige for fienden og fantastisk gunstige for dem selv. Flåtestyrkene i Middelhavet blev satt på en hård prøvetilstand med alle fordelene på fiendens side. Dette siste er viktig. Man må huske på at aksen har en langt kortere sjøvei og den italienske krigsflåten til sin fordel. Hadde denne flåten noen gang blitt brukt til rette tid og med den sterke styrke, kunde det hatt stor betydning for krigens gang. Den britiske flåten var nemlig ikke på noe punkt overlegen etterat Italia kom med i krigen. Og hadde den italienske flåten greid å bryte sig ut av Middelhavet, ville aksens flåte ha fått en helt uhyggelig styrke av store overflateskip. At den italienske flåten ikke har vært i stand til å gjøre noe av dette skyldes først og fremst dyktigheten hos de engelske admiraler Cunningham og Harwood og de andre høiere offiserer og dessuten Maltas standhaftige motstand. Disse i forening har gjort sitt til å lamme den styrke som aksen kunde ha brukt så fordelaktig.

Den britiske og allierte seier i Egypt viser derfor for det første at den tyske sjøstrategi, som utelukkende går ut på å bruke ubåter, har falt gjennom mot den britiske strategi, som tar sikte på å bruke havene til positive formål. Og for det annet viser den at den britiske strategi alltid å ta angrep mot fiendtlige styrker ikke bare har ført til en alvorlig svekkelse av det som skulde være en triumf for aksemaktene, men den har satt ut å spille en kampstyrke som i 1940 iallfall på papiret var den tredje sterke flåten i Europa.

Russland. Den nye russiske offensiv på midtfronten vest for Moskva har utvidet gjennombruddet mellom Rzew og Velikie Luki både i bredden og dybden. Tyske jernbaner i området er blitt avskåret på tre punkter. Gjennombruddene har en bredde av 40 km ved Velikie Luki og 20 km ved Rzew. Tyskerne gjør motangrep, men til ingen nytte. De har allerede tapt 10000 mann, både offiserer og menige, og russerne har erobret store mengder av ammunisjon og matvarer. 4 tyske infanteridivisjoner og en tankdivisjon er drevet på flukt.

Meget tyder på at de russiske fangarmer vest for Stalingrad nu har lukket seg. Russerne har god fremgang NV for Stalingrad, dvs. i Don-buen, likeledes øst for byen og i sør langs jernbanen mellom Volga og Svartehavet. Fienden bringer fram forsterkninger, men alle motangrep er drevet tilbake, og tyskerne har på ny hatt mange falne. Kampene fortsetter inne i solve byområdet i Stalingrad. Hele fabrikkområdet nord i byen er gjenvunnet, i syd er 18 blokkhus og 7 maskingeværstillinger ødelagt. Krigskorrespondenter melder om forvirring i de tyske rekker, og flere og flere tyske og rumenske tropper trues med omringelse. Over det kolde steppeland er det en ubeskrivelig forvirring av menn, lastebiler, hestekjøretøyer og tog. Russerne på sin side fortsetter med uopphørlig presisjon å ødelegge den tyske sydarmen. Russerne har nu herredømme i luften, og fergene på Volga er kommet i gang igjen, og frakter uavlatelig tropper, ammunisjon, og olje fra Astrakan. Den nye offensiv på midtfronten gjør det vanskelig for tyskerne å sonde forsterkninger til styrkene mellom Volga og Don, og nervøsiteten blant tyskerne sprer seg. Russerne har også hatt fremgang sør for Kaspisk. Det ligger nå høye snøskavler i alle skar i Kaukasus. Dette er en særlig hård prøvetilstand for rumenerne, som har lite å berge seg med. Bitende vind blåser inn fra Ural, og det meldes at det er meget surt på Leningradfronten.

Fremgang. Lørdag meldtes at britiske ubåter har senket 9 av aksens forsyningskip og skadet en italiensk destrøyer og tre andre forsyningskip. En stor styrke britiske bombefly har inatt rettet et konsentert angrep mot Torino. Angrepet hadde meget gode resultater, ett britisk fly vendte ikke tilbake. Det italienske kommunike melder om stor skade i centrum av byen. Mens britiske bombefly var over Italia, angrep britiske fly tyske transportere i Frankrike og Belgia. Ett fly savnes. Der var ingen tyske fly over Storbritania inatt. Nordafrika. Et kommunike fra det allierte hovedkvarter i Nordafrika melder at et nytt punkt er okkupert, Djedjeda på jernbanen mellom Tunis og Bizerte. Operasjonene ved Mateur, halvveis mellom Tunis og Bizerte, forløper tilfredsstillende. Det blir opplyst at store britiske og amerikanske forsterkninger, bl.a. artilleri, er bragt fram. Kommuniket fra Kaire har ikke noe å melde om landstyrkene i Libya, men omtaler enkeltheter om luftangrepene, bl.a. mot et punkt 65 km V for El Agheila. Det ble iaktatt flere branner, og flere fiendtlige fly ble ødelagt. Ved angrep på Bizerte ble 10 fiendtlige fly ødelagt, og flyplass på Sicilia ble angrepet av britiske jagerfly. 3 fiendtlige fly ble skutt ned over havet på vei mellom Tunis og Sicilia, og 4 under angrep på Bona. Stalin har sendt et telegram til den amerikanske krigsminister og lykkønsket ham mod de amerikanske og britiske operasjoner i Nord og Vest Afrika.

Lørdag meldtes at den første britiske arme hadde rykket gjennom Tebourba 24 km vest for byen Tunis.

Frankrike. Marineminister Knox opplyste igår at over 60 franske krigsskip ble senket av sine mannskaper i Toulon, deriblant slagskipene Strassbourg og Dunkerque og 10 kryssere. Hele natt til lørdag var det eksplosjoner i de ødelagte skip. Tyske marineoffiserer stod på kaien og var vidne til senkingene uten å kunne utrette noe. En fransk ubåt er kommet inn til Barcelona, sannsynligvis den eneste av de større krigsskip som er sluppet vekk fra Toulon. Ifølge Folkeretten må båten forlate byen innen to døgn.

Sidenehavet. Australiske og amerikanske styrker på Ny Guinea har slått tilbake japanske motangrep. Amerikanerne presser på ved Buna. Allierte bombefly har rettet nye kraftige angrep mot japanske flyplasser i Burma. Det blir meldt at under det sjøslag som fant sted ved Guadalcanar natten til 21. november tapte japanerne 4 kryssere og 4 destroyere. Økeavvad uttalte i tilleggsprogrammet idag bl.a.: Vi har bak oss den mest dramatiske måned verden har gjennomlevd siden juni 1940 da Frankrike brøt sammen. Månoden begynte godt med at Montgomerys arme brøt igjennom Rommels styrker og jaget dem på vill flukt vestover. Så kom den amerikanske aksjon i Nordvestafrika. Det var et kup støttet ved midlertidige avtaler med en mann som ikke nød stor sympati. Det er imidlertid en kjensgjerning at hele det franske kolonirike - mellom Tunis - er kommet over på vår side. Det avgjørende er at vi vinner krigen, og det så snart som mulig, hvilken franskmann vi enn bruker til å nå dette mål. Det er mange spørsmål som nå løses av franskmennene selv etter krigen. - Hitler måtte i all hast gruppere sine styrker. Han rognat med uten fare å kunne ta styrker fra øst, men så kom den overraskende russiske offensiv med hevingen av beleiringen av Stalingrad og de store stilte angrep på midtfronten. - November måned kunde ikke fått en mere dramatisk avslutning enn fyrverkeriet i Toulon, da de franske marinesoldater selv sprongte sine skip i luften. - November 1942 går inn i historien som det avgjørende vendepunkt i denne krigen. Soiren er i sikte. - Idag en viktig melding: SOGNEFJORDEN --